

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра практичної психології

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо вивчення
навчальної дисципліни
“Загальна психологія”
для студентів I-II курсу
спеціальності “Практична психологія”
денної форми навчання

Упорядники: М. С. Великодна, Є. Л. Гергель

Кривий Ріг — 2014

Методичні рекомендації щодо вивчення навчальної дисципліни “Загальна психологія” (для студентів I-II курсу спеціальності “Практична психологія” денної форми навчання) / упор. М. С. Великодна, Є. Л. Гергель. — Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ “КНУ”, 2014. — 39 с.

Рецензенти:

Мірошник З. М. — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ”;

Макаренко Н. М. — кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ”.

Схвалено на засіданні кафедри практичної психології КПІ ДВНЗ “КНУ” від “___” _____ 2014 року. Протокол № ___.

Затверджено вченою радою психолого-педагогічного факультету КПІ ДВНЗ “КНУ” від “___” _____ 2014 року. Протокол № ___.

© М. С. Великодна, Є. Л. Гергель

© Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ “Криворізький національний університет”

ЗМІСТ

	С.
Як вивчати Загальну психологію.....	4
I семестр:	
Теми семінарських занять.....	5
Теми самостійних робіт.....	11
Приклади завдань контрольних робіт.....	14
Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	15
Розподіл балів та принцип їх нарахування.....	16
Мої бали.....	17
Екзаменаційні питання.....	18
II семестр:	
Теми семінарських занять.....	21
Теми самостійних робіт.....	23
Приклади завдань контрольних робіт.....	25
Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	25
Розподіл балів та принцип їх нарахування.....	26
Мої бали.....	27
Екзаменаційні питання.....	28
III семестр:	
Теми семінарських занять.....	31
Теми самостійних робіт.....	33
Приклади завдань контрольних робіт.....	35
Індивідуальне навчально-дослідне завдання.....	35
Розподіл балів та принцип їх нарахування.....	35
Мої бали.....	37
Екзаменаційні питання.....	37

ЯК ВИВЧАТИ ЗАГАЛЬНУ ПСИХОЛОГІЮ

Любий психологу!

Упродовж перших трьох семестрів свого навчання ти берешся вивчати найголовніший розділ психології, що дає уявлення про всі психічні явища живого світу — *Загальну психологію*. Саме на основі цих знань ти у подальшому зрозумієш, як формується особистість у ході свого життя у розділі *Вікової психології*, усвідомиш, як багато в кожному з нас відмінного й унікального, опановуючи *Диференційну психологію*, відкриєш, як вади здоров'я та психологічні травми впливають на наші психічні стани та цілі сфери особистості на парах з *Клінічної психології* та *Основ патопсихології*. І, найголовніше, завдяки ґрунтовним знанням психічного світу людини, ти зможеш бачити шляхи допомоги їй, чого тебе навчать дисципліни *Основи психологічного консультування*, *Основи психокорекції*, *Практикум із групової психокорекції* та багато інших.

Саме тому перед нами з тобою лежить велика відповідальність — кропіткою працею разом відкрити те загальне, закономірне, що притаманне психічному життю кожної людини. Відкрити так, щоби бути певними — ти станеш фахівцем високого рівня, яким пишатиметься родина, навчальна група, факультет, університет і, зрештою, країна.

Щоб досягти цієї мети, ми розробили для тебе захопливі лекції, семінарські заняття, підготували цікавий перелік статей та уривків із книг для самостійного прочитання, запровадили творчі дослідні завдання. У тексті цих рекомендацій ти знайдеш:

- теми та запитання до семінарських занять, які потребують вивчення та короткого конспектування в окремий зошит (ми рекомендуємо зошит формату А 4);
- теми самостійних робіт, де подано перелік робіт видатних психологів, які ти маєш прочитати та занотувати невеликими тезами чи цитатами у зошит для самостійних робіт. Цей вид твоєї підготовки передбачає виступи на семінарських заняттях або ж індивідуальні звітування про виконання на консультаціях викладача;
- принципи виконання Індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ), що є творчою роботою, покликаною застосувати деякі отримані знання на практиці. ІНДЗ розраховане на тривалість цілого модулю, тож ти можеш сам комфортно організувати свій час для його виконання;
- екзаменаційні питання;
- детальний опис процедури збору балів для отримання підсумкової оцінки.

Якщо деякі моменти тексту будуть не зрозумілими тобі — ми завжди зможемо відповісти на твої запитання.

З вірою у твої сили, Мар'яна Великодна та Євгеній Гергель

I СЕМЕСТР

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1. Поняття про психологію як науку. Загальна психологія, її предмет, завдання та методи.

Тема 1. Предмет психології як науки. Завдання психології.

1. Психологія як наука. Її статус серед природничих та гуманітарних наук.
2. Життєва та наукова, езотерична та екзотерична психологія.
3. Місце психології серед інших наук.
4. Предмет сучасної психології. Її категорійний апарат.
5. Психіка, її функції та явища. Механізми психіки.
6. Поняття психічних станів.
7. Психічні процеси та їх характеристика.
8. Психічні властивості особистості.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.
3. *Маклаков А.Г.* Общая психология : учебник для вузов. - СПб : Питер, 2005. - 583 с.
4. *Максименко С. Д.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 2-е вид., перероб. та доп. - К. : ЦНЛ, 2004. - 272 с.
5. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
6. *Савчин М. В.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : Академвидав, 2011. - 464 с. - Альма-матер.
7. *Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю.* Загальна психологія : навч. посіб. - 2-е вид. - К. : Професіонал, 2006. - 304 с.
8. Загальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.

Тема 2. Поняття про психологію як науку.

1. Розвиток уявлень про предмет психології від античності до сьогодні.
2. Історія становлення наукової психології.
3. Теоретична, практична й прикладна психологія.
4. Основні галузі психології.
5. Предмет і завдання загальної психології.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
3. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц.

шк., 2006. - 487 с.

4. *Маклаков А.Г.* Общая психология : учебник для вузов. - СПб : Питер, 2005. - 583 с.
5. *Максименко С. Д.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 2-е вид., перероб. та доп. - К. : ЦНЛ, 2004. - 272 с.
6. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
7. *Савчин М. В.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : Академвидав, 2011. - 464 с. - Альма-матер.
8. *Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю.* Загальна психологія : навч. посіб. - 2-е вид. - К. : Професіонал, 2006. - 304 с.
9. Загальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.

Тема 3. Методи психологічного дослідження.

1. Методологічні принципи психології: системно-структурний, розвитку, детермінізму, історичності, єдності психіки та діяльності.
2. Теоретичні методи дослідження особистості.
3. Загальна характеристика емпіричних методів вивчення особистості.
3. Спостереження: його види, об'єкти та вимоги до процедури.
4. Методи обстеження особистості.
5. Ідеографічний та номотетичний підходи до вивчення особистості.
6. Анкетні методи.
7. Метод експертних оцінок.
8. Метод узагальнення незалежних характеристик.
9. Психологічне тестування: тести здібностей, тести інтелекту й тести успішності.
10. Метод аналізу продуктів діяльності особистості.
11. Експеримент: його види, компоненти та властивості.

Література:

1. *Анастаси А., Урбина С.* Психологическое тестирование. - 7-е межд. изд. - СПб : Питер, 2001. - 688с. - Мастера психологии.
2. *Бурлачук Л.Ф.* Психодиагностика : учебник для вузов. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб : Питер, 2009. - 384с.
3. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
4. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
5. *Маклаков А.Г.* Общая психология : учебник для вузов. - СПб : Питер, 2005. - 583 с.
6. *Максименко С. Д.* Развитие психики в онтогенезі : в 2 т. / С. Д. Максименко. - К. : Форум, 2002. - Т. 2. - 335 с.
7. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256с.
8. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.
9. *Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М.* Словарь-справочник по психодиагностике. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб : Питер, 2001. - 528с. - (ил.). - Мастера психологии.

Модуль 2. Філогенез та онтогенез психіки. Психологічна теорія діяльності.

Тема 1. Філогенез психіки як предмет розгляду науковців.

1. Поняття філогенезу й онтогенезу. Поняття дозрівання, розвитку й формування.
2. Основні підходи до проблеми виникнення психіки: антропсихізм, панпсихізм, біопсихізм, нейропсихізм.
3. Історія поглядів на тлумачення філогенезу психіки: від Античності до Нового часу.
4. Еволюційна теорія виникнення психіки (Ч. Дарвін).
5. Концепція розвитку психіки О. М. Леонтєва та К. Е. Фабрі.
6. Філогенетичний розвиток свідомості.
7. Поява самосвідомості в філогенезі.

Література:

1. *Гиппенрейтер Ю. Б.* Введение в общую психологию : Курс лекций : для вузов по спец. "Психология". - М. : изд-во МГУ, 1988. - 318с.
2. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.
3. *Максименко С. Д.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 2-е вид., перероб. та доп. - К. : ЦНЛ, 2004. - 272 с.
4. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256с.
5. *Савчин М. В.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : Академвидав, 2011. - 464 с. - Альма-матер.
6. *Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю.* Загальна психологія : навч. посіб. - 2-е вид. - К. : Професіонал, 2006. - 304 с.
7. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.

Тема 2, 3. Онтогенез психіки.

1. Внесок І. П. Павлова та І. М. Сеченова у розвиток уявлень про онтогенез психіки.
2. Генетична епістемологія Ж. Піаже.
3. Біхевіористичний підхід до розуміння психічного розвитку Дж. Уотсона та Р. Скіннера.
4. Психоаналітичні теорії розвитку особистості та психіки:
 - 4.1. Класичний психоаналіз З. Фрейда.
 - 4.2 Фрейдисти: К. Хорні, Е. Фромм, Е. Еріксон.
 - 4.3. Теорія об'єктних стосунків М. Кляйн.
 - 4.4. Індивідуальна психологія А. Адлера.
 - 4.5. Погляди К. Г. Юнга на генезу розвитку особистості.
 - 4.6. Структурний психоаналіз Ж. Лакана.
5. Гуманістична психологія А. Маслоу, В. Франкла, Г. Олпорта.

6. Теорія розвитку поведінки людини П. П. Блонського.
7. Культурно-історична теорія розвитку Л. С. Виготського.
8. Теорія специфічних рушійних сил розвитку Г. С. Костюка.
9. Діяльнісний підхід в розумінні розвитку психіки (О. М. Леонт'єв, С. Л. Рубінштейн, О. В. Запорожець, Л. І. Божович, Б. Г. Анан'єв).

Завдання до семінару:

Описати кожну з наведених теорій за такою схемою:

Назва теорії:

Засновник теорії:

Основна ідея теорії:

Джерело (рушійні сили, фактори, умови) психічного розвитку:

Основні елементи, підструктури, складові або рівні психіки чи особистості:

Стадії психічного розвитку:

Короткий зміст кожної стадії:

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Максименко С. Д.* Розвиток психіки в онтогенезі : в 2 т. / С. Д. Максименко. - К. : Форум, 2002. - Т. 1. - 319 с.
3. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. вnz. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с. (Розділ I, тема 1.1 Напрями психології у ХХ ст.)
4. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вnz. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
5. *Смирнов А. А.* Внесок І. М. Сеченова у розвиток наукової психології в Росії // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 9-12.

Тема 4, 5. Несвідомі психічні явища

1. Поняття про несвідоме в психодинамічній теорії З. Фрейда.
2. Колективне несвідоме у роботах К. Г. Юнга.
3. Реальне в концепції Ж. Лакана.
4. Внутрішня динаміка психіки за Т. С. Яценко.
5. Явище установки в роботах Д. Узнадзе.

Література:

1. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вnz. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
2. *Яценко Т. С.* Функціонально-структурні особливості цілісного феномену психіки (модель внутрішньої динаміки психіки) // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 39-62.
3. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВNZ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.

Тема 6, 7. Психологічна теорія діяльності

1. Поняття про діяльність
2. Мета й мотиви діяльності
3. Структура діяльності.
4. Способи діяльності: уміння, навички.

5. Операція та дія як засоби діяльності.
6. Види діяльності: гра, навчання, праця.

Література:

1. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
2. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.
3. Загальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
- Ліфарева Н.В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.

Модуль 3. Пізнавальні процеси

Тема 1. Пізнавальні процеси: сенсорно-перцептивна сфера

1. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
2. Пізнавальна діяльність.
3. Фізіологічні основи відчуттів. Локалізація відчуттів у головному мозку.
4. Фізіологічні основи сприймання.

Література:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.

Тема 2. Відчуття як форма психічного відображення

1. Поняття про відчуття
2. Класифікація відчуттів.
3. Закономірності відчуттів.
4. Чутливість аналізатора та поріг чутливості.

Література:

1. Загальна психологія : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
2. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.

Тема 3, 4. Сприймання як цілісне відображення предметів

1. Поняття про сприймання.
2. Види сприймання.
3. Властивості сприймання.
4. Закони сприймання.
5. Спостереження та спостережливість.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

Тема 5, 6. Місце пам'яті у структурі психічного

1. Поняття про пам'ять.
2. Теорії пам'яті.
3. Види пам'яті
4. Запам'ятовування та його види.
5. Відтворення та його види.
6. Забування та його причини. Закон забування.
7. Індивідуальні особливості пам'яті.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

Тема 7, 8. Місце уваги в структурі психічного

1. Поняття про увагу.
2. Фізіологічні основи уваги.
3. Види й форми уваги.
4. Властивості уваги.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Модуль 1. Поняття про психологію як науку. Загальна психологія, її предмет, задачі та методи.

Тема 1. Предмет психології як науки. Завдання психології.

Ярошевский М. Р. Категориальный аппарат психологии // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В.Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 25-39.

Татенко В. А. Об'єкт, предмет і метод психології як суб'єкта пізнання // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 6-9.

Кричевец А. Н. О категориях, экзистенциалах и психологическом понимании // Методология и история психологии. - 2009. - Т. 4. - Вып. 3. - Режим доступа: http://mhp-journal.ru/upload/2009_v4_n3/2009_v4_n3_02.pdf

Тема 2. Поняття про психологію як науку.

Леонтьев А. Н. Биологическое и социальное в психике человека // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 135-150. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Леонтьев А. Н. Понятие отражения и его значение для психологии // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В. Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 18-25.

Модуль 2. Філогенез та онтогенез психіки. Психологічна теорія діяльності.

Тема 1. Філогенез психіки як предмет розгляду науковців.

Линде Н. Д. Сутра о психике и мозге / Н. Д. Линде // Журнал Журнал практического психолога. - 2008. - № 6. - С. 192-198.

Лурия А. Р. Мозг и психика // Хрестоматия по психологии / Под ред. А. В. Петровского. Сост. и авт. вв.одных очерков В. В. Мироненко. – М.: Просвещение, 1977. - С.134-142.

Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 13-18.

Рубинштейн С. Л. Самосознание личности и ее жизненный путь // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 30-33.

Розенталь Д. М. Концепции и определения сознания // Методология и история психологии. - 2009. - Т. 4. - Вып. 3. - Режим доступа:

http://mhp-journal.ru/upload/2009_v4_n3/2009_v4_n3_05.pdf

Тема 2, 3. Основні онтогенетичні теорії в психології.

Леонтьев А. Н. К теории развития психики ребенка // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 5-8. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>

Басов М. Я. Проблема развития человека // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е,

- дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 8-16. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Бехтерев В. М., Щелованов Н. М.* К обоснованию генетической рефлексологии // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 17-19. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Костюк Г. С.* Принцип развития в психологии // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 19-23. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Запорожец А. В.* Условия и движущие причины психического развития ребенка // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 23-26. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Запорожец А. В.* Значение ранних периодов детства для формирования детской личности // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В.Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 300 — 316.
- Божович Л. И.* Этапы формирования личности в онтогенезе // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 87-97. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Ананьев Б. Г.* Генетические и структурные взаимосвязи в развитии личности // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 77-84. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Эльконин Д. Б.* К проблеме периодизации психического развития в детском возрасте // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Фельдштейн Д. И.* Закономерности поуровневого развития личности в онтогенезе // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>
- Максименко С. Д.* Особистість починається з любові // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 428-444.

Тема 4, 5. Несвідомі психічні явища.

- Фрейд З. Я и Оно // Хрестоматия по глубинной психологии / Сакутина Т. М. - Владивосток, 2008. - С. 25-27. - Режим доступа: http://www.it-kniga.com/doc/okuk/Sakutina%20Т.М._Glubinnaya%20psihologiya_Hristomatiya.pdf
- Юнг К. Г.* Об архетипах коллективного бессознательного // Хрестоматия по культурологии / А. А. Радугин. - С. 126-130. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/9eh>
- Узнадзе Д. Н.* Общее понятие об установке // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В.Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 101-108.
- Узнадзе Д. Н.* Установка у человека. Проблема объективации // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / аверьянов л. Я. - Режим доступа: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologi.doc

Тема 6, 7. Психологічна теорія діяльності

Леонтьев А. Н. Общее понятие о деятельности // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В. Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 93 - 101

Фельдштейн Д. И. Закономерности развития деятельности как основа развития личности // Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 121- 135. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/46w>

Асмолов А. Г. Принципы деятельностного подхода — конкретно-научной методологии изучения человека в психологии // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 379-384.

Модуль 3. Пізнавальні процеси (ч. 1).

Тема 1. Пізнавальні процеси: сенсорно-перцептивна сфера

Леонов А. А., Лебедев В. И. Влияние изоляции на психическое состояние человека // Хрестоматия по психологии : учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В.Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 175-180.

Тема 2. Відчуття як форма психічного відображення

Ананьев Б. Г. Психология чувственного познания // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 63-81.

Тема 3, 4. Сприймання як цілісне відображення предметів

Бодаев А. А. Восприятие человека человеком // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 500-505.

Скорородова О. Как я воспринимаю, представляю и понимаю окружающий мир // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 81-101.

Тема 5, 6. Місце пам'яті у структурі психічного

Лурия А. Р. Маленькая книжка о большой памяти // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 125-133.

Аткинсон Р. Человеческая память: система памяти и процессы управления // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 102-115.

Выготский Л. С. Память и ее развитие в детском возрасте // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 115-122.

Ломов Б. Ф. Память и антиципация // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 122-125.

Линдсей П., Норман Д. Системы памяти // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 133-140.

Рубинштейн С. Л. Память // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. /

- О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 140-147.
- Смирнов А. А. Произвольное и произвольное запоминание // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 147-153.
- Флорес Ц. Память // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 153-167.

Тема 7, 8. Місце уваги в структурі психічного

Гальперин Л. Я. К проблеме внимания // Хрестоматія по вниманию. - Режим доступу: <http://www.klex.ru/32v>

Лурия А. Р. Внимание и память // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 274-285.

Страхов В. И. Психологические исследования внимания // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 286-291.

Добрынин Н. Ф. Об организованности внимания // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 291-295.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Модуль 1. Поняття про психологію як науку. Загальна психологія, її предмет, задачі та методи.

Варіант № А

1. З перерахованих понять складіть логічний ряд, де кожне наступне поняття було б родовим (більш загальним) відносно попереднього:

радість, відображення, почуття, психіка, психічне явище

2. Віднесіть кожне зазначене психічне явище до відповідної категорії психології, запропонованої М. Р. Ярошевським. Дайте визначення того, як автор тлумачить поняття “категорія”.

розмова по телефону, вранішня гімнастика, сором'язливість, мрія про світле майбутнє, голод

3. Згрупуйте поняття та поясніть критерій, за яким ви це зробили:

втома, чесність, радість, пригніченість, чуттєвість, обуреність, спокій, пунктуальність

4. Викресліть зайве й обґрунтуйте свій вибір:

юридична психологія, загальна психологія, медична психологія, психологія спорту

5. На основі робіт Леонт'єва О. М. спробуйте обґрунтувати ідею біологічної природи психіки через поняття відображення.

6. Про який метод дослідження особистості йдеться? “Психолог просить третю особу оцінити піддослідного за визначеними критеріями”

7. Що спільного є характерним для психології міфологічного й філософського етапів?

8. Визначте, що є предметом сучасної психології взагалі та загальної психології зокрема.

Модуль 3. Пізнавальні процеси (ч. 1).

Варіант № Б

1. Під час повертання голови вправо здається, що навколишні предмети пересуваються вліво. Це – вкрай інформативна ознака глибини у сприйнятті простору, яка має назву:

- а) лінійної перспективи;
- б) бінокулярного ефекту;
- в) конвергенції;
- г) рухового паралакса.

2. Згідно із законом близькості в перцептивній організації матеріалу:

- а) чим ближчий об'єкт до спостерігача, тим легше його розпізнати;
- б) чим ближче два об'єкти один до одного, тим більша вірогідність того, що під час сприйняття вони будуть згруповані;
- в) за умови наявності двох об'єктів один із них завжди ближчий до умовного третього, ніж інший;
- г) немає правильної відповіді.

3. Яка зі сформульованих нижче закономірностей забування істинна?

- а) Крива забування Еббінгауза описує закономірності забування осмисленого матеріалу;
- б) крива забування Еббінгауза описує закономірності забування позбавлених змісту складів;
- в) чим більш осмислений є матеріал, що запам'ятовується, тим більш точно процес його забування описує крива Еббінгауза;
- г) процес забування осмисленого матеріалу підпорядковується законам, що відрізняються від описаних Еббінгаузом.

4. До якої властивості уваги належить феномен коливання уваги?

- а) обсяг;
- б) розподілення;
- в) концентрація;
- г) переключення.

5. Охарактеризуйте процеси довільного та мимовільного запам'ятовування за роботою Смирнова А. А. “Произвольное и произвольное запоминание”.

6. Дайте визначення понять:

- впізнавання -
- чутливість -
- домінанта -

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

(виконується впродовж Модулю 2 та є підсумковою оцінкою до цього модулю)

На основі самоспостереження та психодіагностики проаналізувати і описати мету, мотиви, структуру, способи власної навчальної (або іншої)

діяльності, визначити операції та дії, що забезпечують цю діяльність, спираючись на положення діяльнісного підходу в психології.

Вимоги до ІНДЗ: друкований текст Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервали, всі поля по 2,0 см, нумерація сторінок внизу справа. Титульний аркуш: Міністерство освіти і науки України, Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ “Криворізький національний університет”, Кафедра практичної психології, Індивідуальне навчально-дослідне завдання № 1 з курсу “Загальна психологія”, Виконав студент групи ..., ПІБ, Кривий Ріг — рік.

Обсяг — 5-8 сторінок.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА ПРИНЦИП ЇХ НАРАХУВАННЯ

Упродовж навчального семестру студент послідовно набирає **бали** за такі види робіт:

1) Відповідь на семінарському занятті (максимум — 2 бали):

2 бали — повна змістовна відповідь на запитання семінару із посиланнями на відповідних авторів та теоретичні школи;

2 бали — повний змістовний виклад змісту однієї роботи з переліку літератури, висунутої на самостійне опрацювання до теми;

1 бал — доповнення відповіді або ж повна змістовна відповідь на запитання семінару із підгляданням у зошит, підручник, інший друкований або електронний текст;

1 бал — показ повного конспекту питань до семінарського заняття в день заняття (за умови невідстигання відповіді усно).

2) Виконання Індивідуального навчально-дослідного завдання, бали за яке нараховуються як сума таких елементів:

1 бал — правильне оформлення ІНДЗ (титульний аркуш, зміст ІНДЗ, висновки, шрифт Times New Roman, 14 пт, 1,5 інтервали, поля 2,0 см);

6 балів — оригінальний, глибокий, розгорнутий зміст ІНДЗ;

3 бали — переконливі, обґрунтовані висновки.

3) Виконання самостійних робіт студентів:

1 бал — 1 законспектована тема, висунута на самостійне опрацювання.

4) Написання модульної контрольної роботи.

Завдяки накопиченню балів упродовж семестру можна набрати таку їх **максимальну кількість**:

Змістові модулі			ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3 (ч. 1)			
14	20	26	10	30	100

Детально:

Змістовий модуль	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 1	6 балів	-	Контрольна робота — 8
Модуль 2	14 балів	6 балів	ІНДЗ (10)
Модуль 3 (ч. 1)	16 балів	-	Контрольна робота — 10

Підсумкова оцінка за семестр розраховується так:

За національною шкалою (екзамен)	За шкалою ECTS	Кількість балів	Визначення (пояснення) оцінки ECTS
ВІДМІННО	A	90- 100	«Відмінно» – виконане завдання, відповідь свідчать про всебічні, глибокі знання; допущена незначна помилка
ДОБРЕ	B	80-89	«Дуже добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про повні знання; допущено кілька незначних помилок
	C	71-79	«Добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про досить повне знання навчального матеріалу; допущено серйозну помилку
ЗАДОВІЛЬНО	D	61-70	«Задовільно» – виконане завдання, відповідь виявили прогалини у знаннях; допущено ряд серйозних помилок
	E	50-60	«Достатньо» – виконання задовольняє мінімальним критеріям
НЕЗАДОВІЛЬНО	FX	30-49	«Незадовільно» з можливістю повторного складання
	F	1-29	«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МОЇ БАЛИ:

(впиши бали, які вдалося набрати тобі)

Змістові модулі			ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3 (ч. 1)			

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Місце психології серед інших наук. Загальна характеристика психології як науки.
2. Співвідношення життєвої та наукової психології. Відмінності між життєвими та науковими психологічними знаннями.
3. Особливості загальної психології як фундаментальної психологічної науки.
4. Завдання психологічної науки та практики.
5. Предмет психології. Класифікація психологічних явищ.
6. Структура сучасної психології.
7. Класифікація методів наукової психології. Загальна характеристика пізнавальних, дослідницьких методів та методів активного психологічного впливу.
8. Характеристика методу опитування (анкета, бесіда, інтерв'ю).
9. Характеристика експерименту як методу психологічної науки.
10. Характеристика спостереження як методу психологічної науки.
11. Характеристика тестового методу.
12. Психіка як форма відображення дійсності. Функції психіки.
13. Рефлекторна природа психіки.
14. Розвиток психіки на різних етапах еволюції тваринного світу (філогенез).
15. Порівняння психіки людини і психіки тварини
16. Виникнення і історичний розвиток людської свідомості.
17. Походження первісної свідомості. Роль праці та спілкування у формуванні свідомості
18. Структура свідомості. Свідоме та несвідоме.
19. Несвідомі процеси (неусвідомлені механізми свідомих дій; неусвідомлювані збуджувачі свідомих дій, надсвідомі процеси).
20. Характерні особливості і структурні компоненти свідомості (А.В. Петровський).
21. Принципи вітчизняної психології.
22. Особливості психіки, як форми відображення дійсності
23. Мозок та психіка. Співвідношення фізіологічних на психічних процесів та явищ.
24. Донауковий етап вивчення психічних явищ: релігійні та міфологічні уявлення про психіку в стародавніх цивілізаціях
25. Ідеалізм та матеріалізм античної філософії (Геракліт, Демокрит, Сократ, Аристотель, Платон).
26. Історія розвитку психологічної думки в епоху феодалізму та в період Відродження (Фома Аквінський, Л. Да Вінчі, Авіценна)
27. Психологія XVII- XIII століття. Рефлекс Р. Декарта. Нова форма дуалізму. Етика Баруха Спінози
28. Виникнення емпіричної психології (Т. Гоббс). Асоціативний напрямок в психології (Гартлі).

29. Психологічна думка вчених епохи Просвітництва (П. Гольбах, Д. Дідро, К. Гальвецій, А.Н. Радищев).
30. Природничо-наукові передумови виникнення об'єктивної психології (Ч. Дарвін, Ф. Галль).
31. Становлення експериментальних основ психології (Е. Вебер, Фехнер, Г. Гемгольц, І.М. Сеченов, Е. Пфлюгер)
32. Експериментальна інтроспекція (В. Вундт, Ф. Brentano) та функціоналізм як початок об'єктивного спостереження (Г. Спенсер)
33. Становлення експериментальних методів (Г. Еббінгауз, А.Біне, В. Штерн)
34. Криза в психології. Біхевіоризм Дж. Вотсона. Необіхевіористи (Е. Торндайк, У. Толмен, Б. Скінер)
35. Гештальтпсихологія (М. Вертгаймер, К. Левін)
36. Психоаналіз (З. Фрейд) та неофрейдисти.
37. Гуманістична психологія (А. Маслоу, К Роджерс)
38. Розвиток психологічної думки на Україні
39. Особистість як загальне поняття.
40. Розкрийте психологічний зміст понять: індивід, людина, особистість, індивідуальність.
41. Активність і діяльність. Відмінності діяльності людини від активності тварин.
42. Види потреб.
43. Структура діяльності. Дія як центральний компонент діяльності.
44. Освоєння діяльності і вправи. Взаємодія навичок.
45. Основні види діяльності і їх розвиток у людини: гра, навчання, праця.
46. Основні поняття психологічної теорії діяльності (дія, рух, навички).
47. Фізіологія рухів і фізіологія активності (І.М. Сеченов, І.П. Павлов, М.О. Берштейн).
48. Загальне уявлення про відчуття. Рецепторна та рефлекторна теорія відчуттів.
49. Аналізатори. Види та властивості аналізаторних систем.
50. Класифікація відчуттів.
51. Характеристика основних видів відчуттів.
52. Основні властивості відчуттів їх характеристики.
53. Пороги чутливості. Закон Бугера-Вебера, Фехнера.
54. Адаптація, взаємодія та контраст відчуттів.
55. Синестезія та сенсориалізація відчуттів.
56. Загальна характеристика сприймання.
57. Класифікація і види сприймань .
58. Сприймання простору: розміру, напряму; сприймання віддаленості і глибини. Механізми, що забезпечують сприймання величини об'єктів та його пропорцій.
59. Сприймання руху і часу. Суб'єктивний час, часова перспектива.
60. Особливості сприймань (фігура і фон, частина-ціле).

61. Сприймання як перцептивна діяльність, побудова перцептивного образу. Рівні перцептивної діяльності. Перцептивні дії.
62. Психофізіологічні механізми сприймання.
63. Загальна характеристика властивостей сприймання (предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість, явище апперцепції).
64. Сприймання складних об'єктів. Принципи гештальта.
65. Зорові ілюзії: при сприйманні просторових властивостей об'єктів.
66. Сприймання руху, ілюзії руху.
67. Спостереження як вид цілеспрямованого сприймання.
68. Індивідуальні відмінності в сприйманні.
69. Онтогенез форм сприймання (розвиток сприймання у дітей).
70. Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті
71. Різновиди пам'яті, класифікація основних видів пам'яті.
72. Основні процеси і механізми пам'яті.
73. Запам'ятовування та його різновиди.
74. Відтворення та його різновиди
75. Забування та його причини
76. Індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті.
77. Виховання пам'яті. Боротьба з забуванням.
78. Загальне поняття про увагу. Теорії уваги.
79. Фізіологічне підґрунтя уваги.
80. Різновиди і форми уваги.
81. Властивості уваги (обсяг, стійкість, розподіл, переключення, коливання...).
82. Неуважність і її види.
83. Виховання уваги.

II СЕМЕСТР

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 3. Пізнавальні процеси (ч. 2).

Тема 9, 10, 11, 12. Мислення як предмет психологічного дослідження

1. Мислення як пізнавальний процес.
2. Природа мислення.
3. Розумові дії та мислительні операції.
4. Форми мислення: судження, міркування, умовиводи, поняття.
5. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне.
6. Риси мислення. Суб'єкт мислення.
7. "Розуміння" і "знання": співвідношення понять.
8. Закони логічного мислення: тотожності, суперечності, виключення третього, достатньої підстави.
9. Індивідуальні особливості мислення.
10. Поняття інтелекту.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Середа В. Ю.* Вчись мислити логічно // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 207-223.
3. *Тихомиров О. К.* Психологія мышлення // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 223-229.
4. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
5. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
6. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

Тема 13, 14. Уява як психічний процес

1. Поняття про уяву.
2. Уява й органічні процеси.
3. Процес створення образів уяви.
4. Види уяви: мимовільна й довільна; творча та репродуктивна.
5. Мрія як особлива форма уяви.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук,

- В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

Тема 15, 16, 17, 18. Мова та її роль в психічній діяльності людини

1. Поняття про мову та її функції.
2. Фізіологічні механізми мовної діяльності.
3. Види мовлення.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.

Тема 19, 20. Спілкування

1. Поняття про спілкування.
2. Засоби спілкування: вербальні, невербальні.
3. Функції спілкування.
4. Види спілкування.
5. Роль спілкування в психічному розвитку людини.

Література:

1. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
2. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

Модуль 4. Емоційно-вольова сфера

Тема 1, 2, 3. Характеристика емоційної сфери особистості

1. Поняття про емоції та почуття.
2. Фізіологічні основи емоцій і почуттів.
3. Основні підходи до визначення емоцій.
4. Чинники генези емоційної сфери особистості.
5. Форми переживання емоцій і почуттів.
6. Вираження емоцій і почуттів.
7. Вищі почуття: моральні, естетичні, праксичні й інтелектуальні.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.:

«Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.

2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
5. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.
6. *Кириленко Т.С.* Психологія: емоційна сфера особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : Либідь, 2007. - 256с.
7. *Дьяконов Г. В.* Основы диалогического подхода в психологической науке и практике: монография / Г. В. Дьяконов. - Кировоград : РИО КГПУ им. В.Винниченко, 2007. - 845 с.

Тема 4, 5, 6. Вольова регуляція поведінки і діяльності

1. Поняття про волю.
2. Фізіологічні основи волі.
3. Довільні дії та їх особливості.
4. Вольова діяльність.
5. Головні якості волі.
6. Безвілля та його причини.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
3. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
4. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
5. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Модуль 3. Пізнавальні процеси (ч. 2).

Тема 9, 10, 11, 12. Мислення як предмет психологічного дослідження

Происхождение мышления. Лингвистические основания его развития (язык) [Текст] // Мир психологии. - 2009. - № 2. - С. 59-77.

Костюк Г. С. Проблеми психології мислення // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 168-194.

Коваленко А. Б. Психологія розуміння творчих задач // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 194-207.

Тема 13, 14. Уява як психічний процес

Балацька Л. К. Уява в житті дитини // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В.

Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 241-253.
Брушлинский А. В. Воображение и познание // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 253-258.
Коршунова Л. С. Воображение как отражение действительности // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 258-268.

Тема 15, 16, 17, 18. Мова та її роль в психічній діяльності людини

Рубинштейн С. Л. Речь и общение. Функции речи // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 518-526.

Тема 19, 20. Спілкування

Ломов Б. Ф. Проблема общения в психологии // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 505-514.

Андреева Г. М. Общение и межличностные отношения // Хрестоматія по психологии (електронна версія) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу:
http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologi_i.doc

Добрович А. Систематика общения // Хрестоматія по психологии (електронна версія) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу:
http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologi_i.doc

Обозов Н. Н. Симпатии и притяжение // Хрестоматія по психологии (електронна версія) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу:
http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologi_i.doc

Атватер И. Невербальное общение // Хрестоматія по психологии (електронна версія) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу:
http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologi_i.doc

Модуль 4. Емоційно-вольова сфера

Тема 1, 2, 3. Характеристика емоційної сфери особистості

Рубинштейн С. Л. Эмоции // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 300-309.

Изард К. Определение эмоций. Связь эмоций с когнитивными процессами, поведением и личностью // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 316-317.

Чебыкин А. Я. Внешние и внутренние факторы, детерминирующие генезис эмоциональной сферы // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 327-331.

Тема 4, 5, 6. Вольова регуляція поведінки і діяльності

Выготский Л. С. Овладение собственным поведением // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 338-341.

Рубинштейн С. Л. Природа воли // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 342-345.

Селиванов В. И. Волевое усилие. Волевое действие. Волевые процессы. Волевые состояния // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 345-349.

Иванников В. А. Критерии воли // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 350-357.

Дружинин В. Е. Волевая регуляция поведения // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 357-360.

Котырло В. К. Основные понятия. Воля как процесс, состояние, действие // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 360-363.

Калин В. К. Классификация волевых качеств // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 363-367.

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Модуль 3. Пізнавальні процеси (ч. 2).

Варіант № В

1. “Розуміння” і “знання”: співвідношення понять. Закони логічного мислення: тотожності, суперечності, виключення третього, достатньої підстави.
2. Поняття про уяву. Фізіологічні основи уяви.
3. Види мовлення.
4. Викладіть основні тези А. Б. Коваленко стосовно психології розуміння творчих задач.

(принцип кожного варіанта — три теоретичні питання із семінарських занять по 3 бали та одне — за самостійними роботами на 5 балів)

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

(виконується впродовж Модулю 4 та є підсумковою оцінкою до цього модулю)

На підставі обстеження себе за методикою “Поле почуттів”, розробленою Г. В. Дьяконовим (Дьяконов Г. В. Основы диалогического подхода в психологической науке и практике: монография / Г. В. Дьяконов. - Кировоград : РИО КГПУ им. В. Винниченко, 2007. - 845 с.) встановити та обґрунтувати індивідуальну частоту переживання об’єктних, суб’єктних та інтерсуб’єктних почуттів за різними рівнями співбуття та самобуття. Дати психологічну оцінку отриманим результатам, спробувати порівняти їх з іншими даними про власну психічну індивідуальність, встановленими впродовж навчальної дисципліни “Практикум із загальної психології”.

Вимоги до ІНДЗ: друкований текст Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервали, всі поля по 2,0 см, нумерація сторінок внизу справа. Титульний аркуш: Міністерство освіти і науки України, Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ “Криворізький національний університет”, Кафедра практичної психології, Індивідуальне навчально-дослідне завдання № 2 з курсу “Загальна психологія”, Виконав студент групи ..., ПІБ, Кривий Ріг — рік. До тексту ІНДЗ додати заповнений бланк методики.

Обсяг — 8-10 сторінок.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА ПРИНЦИП ЇХ НАРАХУВАННЯ

Упродовж навчального семестру студент послідовно набирає **бали** за такі види робіт:

1) Відповідь на семінарському занятті (максимум — 2 бали):

2 бали — повна змістовна відповідь на запитання семінару із посиланнями на відповідних авторів та теоретичні школи;

2 бали — повний змістовний виклад змісту однієї роботи з переліку літератури, висунутої на самостійне опрацювання до теми;

1 бал — доповнення відповіді або ж повна змістовна відповідь на запитання семінару із підгляданням у зошит, підручник, інший друкований або електронний текст;

1 бал — показ повного конспекту питань до семінарського заняття в день заняття (за умови невстигання відповіді усно).

2) Виконання Індивідуального навчально-дослідного завдання, бали за яке нараховуються як сума таких елементів:

1 бал — правильне оформлення ІНДЗ (титульний аркуш, зміст ІНДЗ, висновки, шрифт Times New Roman, 14 пт, 1,5 інтервали, поля 2,0 см);

6 балів — оригінальний, глибокий, розгорнутий зміст ІНДЗ;

3 бали — переконливі, обґрунтовані висновки.

3) Виконання самостійних робіт студентів:

1 бал — 1 законспектована тема, висунута на самостійне опрацювання.

4) Написання модульної контрольної роботи.

Завдяки накопиченню балів упродовж семестру можна набрати таку їх **максимальну кількість**:

Змістові модулі		ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 3 (ч. 2)	Модуль 4			
38	22	10	30	100

Детально:

Змістовий модуль	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 3 (ч. 2)	24 бали	-	Контрольна робота — 14
Модуль 4	12 балів	10 балів	ІНДЗ (10)

Підсумкова оцінка за семестр розраховується так:

За національною шкалою (екзамен)	За шкалою ECTS	Кількість балів	Визначення (пояснення) оцінки ECTS
ВІДМІННО	A	90- 100	«Відмінно» – виконане завдання, відповідь свідчать про всебічні, глибокі знання; допущена незначна помилка
ДОБРЕ	B	80-89	«Дуже добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про повні знання; допущено кілька незначних помилок
	C	71-79	«Добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про досить повне знання навчального матеріалу; допущено серйозну помилку
ЗАДОВІЛЬНО	D	61-70	«Задовільно» – виконане завдання, відповідь виявили прогалини у знаннях; допущено ряд серйозних помилок
	E	50-60	«Достатньо» – виконання задовольняє мінімальним критеріям
НЕЗАДОВІЛЬНО	FX	30-49	«Незадовільно» з можливістю повторного складання
	F	1-29	«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МОЇ БАЛИ:

(впиши бали, які вдалося набрати тобі)

Змістові модулі		ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 3 (ч. 2)	Модуль 4			

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про мислення. Соціальна природа мислення.
2. Початковий момент мислення. Проблемна ситуація та її характеристики.
3. Розумові дії та операції мислення: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація.
4. Основні форми мислення: судження, умовивід, поняття.
5. Судження — як акт мислення, його складові. Речення і судженням. Міркування
6. Поняття: загальні та одиничні. Процес засвоєння понять. Фактори, що сприяють засвоєнню понять.
7. Умовивід як вища форма мислення: умовивід за аналогією, сутність індуктивного умовиводу, поняття дедукції. Помилки умовиводу.
8. Процес розуміння і процес розв'язання завдань. Усвідомлення та розуміння. Особливості розуміння.
9. Різновиди мислення: наочно-дійове мислення, наочно-образне мислення, словесно-логічне.
10. Індивідуальні особливості мислення: самостійність, критичність, гнучкість, глибина, широта, послідовність, швидкість.
11. Фізіологічні основи мислення.
12. Класифікація мислення: теоретичне, практичне.
13. Теоретичні та експериментальні підходи до вивчення мислення. Проблеми мислення в працях вітчизняних вчених А.А. Смирнова, А.Н. Леонтьєва, П.Я. Гальперіна, Л.В. Занкова.
14. Розв'язання складних розумових завдань і творче мислення.
15. Умови творчого мислення. Концепція творчого мислення Дж. Гілфорда. Критичне й творче мислення.
16. Філогенетичний і онтогенетичний аспекти розвитку мислення: теорія розвитку й формування розумових операцій П.Я. Гальперіна; дослідження проблеми формування понять (Л.С. Виготський, Л.С. Сахаров). Основні етапи формування мислення.
17. Поняття про уяву. Загальна характеристика уяви та її роль в психічній діяльності.
18. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю
19. Фізіологічне підґрунтя уяви. Уява і органічні процеси
20. Процес створення образів уяви: асоціація, аглютинація, наголошування, гіперболізація, схематизація, типізація.
21. Види уяви. Класифікація уяви за наявністю наміру: довільна і мимовільна уява.
22. Види уяви: активна та пасивна уява.
23. Різновиди уяви. Відтворююча (репродуктивна) і творча уява, мрія.
24. Уява і творчість. Значення уяви для творчості.

25. Уява і особистість
26. Поняття про емоції і почуття. Види і властивості емоцій
27. Форми переживання почуттів і їх характеристика (емоції; афекти; настрої; стрес; пристрасть).
28. Види почуттів і їх формування: етичні; інтелектуальні; естетичні.
29. Сутність емоцій. Функції емоцій.
30. Основні емоційні стани і їх характеристика.
31. Інтелектуалістичні концепції емоцій І.Ф. Гербарна; В. Вундта.
32. Еволюційна, рудиментарна теорія емоцій Ч. Дарвіна і її основні принципи.
33. Психоорганічні теорії емоцій: теорія емоцій Джемса-Ланге.
34. Психоорганічні теорії емоцій: Кеннона і Барда.
35. Активаційна теорія емоцій Ліндсея і Хебба.
36. Когнітивіські теорії емоцій: теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера; когнітивно-фізіологічна теорія С. Шехтера; інформаційна теорія П.В. Сімонова.
37. Класифікація почуттів і емоцій.
38. Фізіологічні основи почуттів та емоцій.
39. Характеристика вищих почуттів особистості.
40. Адаптація і стрес. Основні стадії і риси стресу. Функціональний аналіз стресу, фактори, що сприяють його виникненню.
41. Поняття волі. Функції волі.
42. Зв'язок волі з фізіологічною та мотиваційною регуляцією.
43. Проблема волі в роботах античних філософів та філософів середньовіччя.
44. Концепція волі в період Відродження.
45. Екзистенціалізм - філософія існування та проблема свободи вибору.
46. Волюнтариська теорія У. Джемса.
47. Підхід І.П. Павлова до проблеми волі. Трагування волі з позиції біхевіоризму, рефлексології.
48. Воля як свідома регуляція поведінки: концепція волі в роботах М.О. Бернштейна, П.К.Анохіна.
49. Онтогенез волі. Становлення довільної регуляції.
50. Вольова дія. Структура вольового акту.
51. Виховання та самовиховання волі та вольових якостей.
52. Загальна характеристика мовлення. Мовлення та мова.
53. Лексичний, граматичний і фонетичний склад мови. Слово та його значення.
54. Мовлення як процес словесного спілкування: емоційно-виразний бік мовлення; смисловий підтекст.
55. Розвиток мовлення в філогенезі: комплексне кінетичне мовлення, ручне кінетичне мовлення, звукове мовлення і полісемантизм, писемне мовлення.
56. Фізіологічні основи мовлення. Фізіологічні системи мовлення: периферійні та центральні. (центри Верніке, Брока).
57. Теоретичні проблеми походження мовлення: теорія навчання; теорія специфічних задатків М. Хомського; когнітивна теорія Ж. Паже; теорія Л.С. Виготського.

58. Проблема взаємовідношення мислення та мовлення.
59. Основні види мовлення: усне і писемне мовлення; розмовна та діалогове мовлення; монолог; пасивне та активне мовлення; кінетичне мовлення.
60. Основні функції мовлення: вираз, дія (вплив), повідомлення, позначення.
61. Розвиток мовлення у дитини. Основні етапи формування мовлення.
62. Розвиток мовлення в процесі вивчення мови.
63. Поняття спілкування в психології.
64. Види і форми спілкування.
65. Структура спілкування його функції.
66. Способи передачі інформації.
67. Основні механізми взаєморозуміння в процесі спілкування: ідентифікація, емпатія и рефлексія.
68. Додаткові механізми взаєморозуміння в процесі спілкування: стереотипізація, ефект ореола, зворотній зв'язок, атракція.
69. Особливості педагогічного спілкування.

ІІІ СЕМЕСТР

Модуль 5. Особистість. Індивідуально-типологічні властивості особистості.

Тема 1, 2. Особистість: традиційний підхід

1. Поняття про особистість та її структуру.
2. Співвідношення понять індивід, особистість, індивідуальність.
3. Активність особистості та її джерела.
4. Підходи до вивчення рушійних сил розвитку особистості.
5. Самосвідомість та самооцінка особистості. Форми прояву самосвідомості.
6. Саморегуляція особистості, шляхи її становлення.
7. Особистість як суб'єкт діяльності.

Література:

1. *Варій М. Й.* Загальна психологія : Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007. - 968 с.
2. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. *Варій М.Й.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вnz. - К. : ЦУЛ, 2008. - 592с.
4. *Столяренко О.Б.* Психологія особистості : навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2012. - 280с.

Тема 3. Соціалізація особистості

1. Роль соціальних чинників у розвитку особистості.
2. Поняття соціалізації.
3. Фази соціалізації.
4. Механізми соціалізації.

Література:

1. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вnz. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
2. *Столяренко О.Б.* Психологія особистості : навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2012. - 280с.

Тема 4. Мотиваційна поведінка як характеристика особистості

1. Поняття потреби, мотиву та мотивація.
2. Основні підходи до розуміння потреб.
3. Основні підходи до розуміння мотивів.
4. Психологічні теорії мотивації.
5. Види мотивації.
6. Класифікація потреб.
7. Класифікація мотивів.

Література:

1. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вnz. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
2. *Ильин Е.П.* Мотивации и мотивы : учеб. пособ. - СПб : Питер, 2006. - 512с. - Мастера психологии.

Тема 5, 6. Індивідуально-типологічні властивості особистості

1. Поняття про темперамент.
2. Типи темпераменту за Гіппократом.
3. Типи темпераменту за В. Шелдоном.
4. Типи темпераменту за Е. Кречмером.
5. Типи темпераменту за І. Павловим.
6. Психогіометричні типи за С. Деллінгером.
7. Сенсорні типи: візуальний, аудіальний, кінестетичний.
8. Психологічні типи за К. Г. Юнгом.

Література:

1. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
2. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.

Тема 7, 8. Соціально-психологічні характеристики особистості

1. Поняття про характер.
2. Природа характеру, фізіологічні основи характеру.
3. Структура характеру.
4. Основні риси характеру.
5. Формування характеру.
6. Соціальні типи характерів за Е. Фроммом.
7. Визначення поняття акцентуація характеру. Основні типи акцентуацій (за К. Леонгардом, А. Е. Лічко).

Література:

1. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
2. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Виц. шк., 2006. - 487 с.

Тема 9. Загальна характеристика здібностей людини

1. Поняття про здібності та задатки.
2. Структура здібностей.
3. Види здібностей.
4. Відмінності у здібностях та їхня природа.
5. Обдарованість, талант, геніальність.

Література:

1. *Загальна психологія* : підручник для студ. ВНЗ / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко та ін. - 2-е вид., перероб. і доп. - Вінниця : Нова книга, 2004. - 704 с.
2. *Максименко С. Д., Соловієнко В. О.* Загальна психологія : навч. посіб. - К. : МАУП, 2000. - 256 с.
3. *Ліфарєва Н.В.* Психологія особистості : навч. посіб. для студ. внз. - К. : ДУ, 2003. - 240 с.
4. *М'ясоїд П. А.* Загальна психологія : навч. посіб. для студ. внз. - 5-е вид., стер. - К. : Вищ. шк., 2006. - 487 с.

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Модуль 5. Особистість.

Індивідуально-типологічні властивості особистості

Тема 1, 2. Особистість: традиційний підхід

Кон И.С. Проблема "Я" в психологии // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologii.doc

Рубинштейн С. Л. О личностном подходе // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologii.doc

Мясищев В. Н. Понятие личности в аспектах нормы и патологии // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologii.doc

Леонтьев А. Н. Индивид и личность // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologii.doc

Петровский А. В. Теория личности с позиций категориального анализа психологии // Хрестоматия по психологии (электронная версия) / Аверьянов Л. Я. - Режим доступу: http://lib100.com/book/common_psychology/hrestomatia_po_psychologii/hrestomatia_po_psychologii.doc

Тема 3. Соціалізація особистості

Максименко С. Д. Особистість починається з любові // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 428-444.

Тема 4. Мотиваційна поведінка як характеристика особистості

Рубинштейн С. Л. Направленность личности / Хрестоматия по возрастной психологии. учебн. пос. для студентов: Сост. Л. М. Семенюк. Под ред. Д. И. Фельдштейна.— Издание 2-е, дополненное. М.: Институт практической психологии, 1996. - С. 98-100. - Режим доступу: <http://www.klex.ru/46w>

Тема 5, 6. Індивідуально-типологічні властивості особистості

Павлов И. П. Общие типы высшей нервной деятельности человека и животных // Психология

индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 215-218. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Небылицын В. Д. Темперамент // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 243-249. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Мерлин В. С. Отличительные признаки темперамента // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 249-255. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Крепмер Э. Теория темпераментов // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 268-294. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Юнг К. Г. Психологические типы // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 680-697. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 557-577.

Тема 7, 8. Соціально-психологічні характеристики особистості

Ананьев Б. Г. Строение характера // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 294-300. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Ковалев А. Г., Мясищев В. Н. Темперамент и характер // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 323-326. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Фромм Э. Характер // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 645-680. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Леонгард К. Акцентуированные личности // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 602-617.

Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 577-602.

Тема 9. Загальна характеристика здібностей людини

Костюк Г. С. Здібності та їх розвиток у дітей // Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. Посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. - К. : Каравела, 2008. - С. 634-639.

Теплов Б. М. Способности и одаренность // Хрестоматія по психології : учеб. посіб. для студ. пед. ин-тов / сост. В.В.Мироненко ; под ред. А.В.Петровского. - 2-е изд. перераб. и доп. - М. : Просвещение, 1987. - С. 281 — 286.

Шадриков В. Д. Психология способностей // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 64-80. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

Рубинштейн С. Л. Проблема способностей и вопросы психологической теории // Психология индивидуальных различий / под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. - М. : АСТ : Астрель, 2008. - С. 47-55. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/8vk>

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Модуль 5. Особистість.

Індивідуально-типологічні властивості особистості

Варіант № Г

1. Поясніть відмінності між поняттями індивід, особистість та індивідуальність, спираючись на роботу О. М. Леонтьєва “Індивід та особистість”.
2. Розкрийте поняття акцентуації характеру, використовуючи роботу А. Е. Лічко та К. Леонгарда.
3. Охарактеризуйте типи темпераменту за Е. Кречмером.

(принцип побудови варіантів — 3 питання, що поєднують лекційно-семінарські та самостійні завдання)

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

(виконується впродовж Модулю 5)

Написати нарис на тему “Мій звичайний день” та проаналізувати його за методом, запропонованим В. П. Руднєвим у книзі “Характери та розлади особистості” (Руднєв В. П. Характеры и расстройства личности. Патография и метапсихология . - М.: Независимая фирма “Класс”, 2002. — 272 с.).

Вимоги до ІНДЗ: друкований текст Times New Roman, 14 кегль, 1,5 інтервали, всі поля по 2,0 см, нумерація сторінок внизу справа. Титульний аркуш: Міністерство освіти і науки України, Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ “Криворізький національний університет”, Кафедра практичної психології, Індивідуальне навчально-дослідне завдання № 3 з курсу “Загальна психологія”, Виконав студент групи ..., ПІБ, Кривий Ріг — рік.

Обсяг — 8-10 сторінок.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА ПРИНЦИП ЇХ НАРАХУВАННЯ

Упродовж навчального семестру студент послідовно набирає **бали** за такі види робіт:

- 1) Відповідь на семінарському занятті (максимум — 2 бали):
 - 2 бали — повна змістовна відповідь на запитання семінару із посиланнями на відповідних авторів та теоретичні школи;
 - 2 бали — повний змістовний виклад змісту однієї роботи з переліку літератури, висунутої на самостійне опрацювання до теми;
 - 1 бал — доповнення відповіді або ж повна змістовна відповідь на запитання семінару із підгляданням у зошит, підручник, інший друкований або електронний текст;
 - 1 бал — показ повного конспекту питань до семінарського заняття в

день заняття (за умови невстигання відповіді усно).

2) Виконання Індивідуального навчально-дослідного завдання, бали за яке нараховуються як сума таких елементів:

1 бал — правильне оформлення ІНДЗ (титульний аркуш, зміст ІНДЗ, висновки, шрифт Times New Roman, 14 пт, 1,5 інтервали, поля 2,0 см);

6 балів — оригінальний, глибокий, розгорнутий зміст ІНДЗ;

3 бали — переконливі, обґрунтовані висновки.

3) Виконання самостійних робіт студентів:

1 бал — 1 законспектована тема, висунута на самостійне опрацювання.

4) Написання модульної контрольної роботи.

Завдяки накопиченню балів упродовж семестру можна набрати таку їх **максимальну кількість**:

Змістові модулі	ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 5			
60	10	30	100

Детально:

Змістовий модуль	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 5	18	22	Контрольні роботи (2) — 20 ІНДЗ (10)

Підсумкова оцінка за семестр розраховується так:

За національною шкалою (екзамен)	За шкалою ECTS	Кількість балів	Визначення (пояснення) оцінки ECTS
ВІДМІННО	A	90- 100	«Відмінно» – виконане завдання, відповідь свідчать про всебічні, глибокі знання; допущена незначна помилка
ДОБРЕ	B	80-89	«Дуже добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про повні знання; допущено кілька незначних помилок
	C	71-79	«Добре» – виконане завдання, відповідь свідчать про досить повне знання навчального матеріалу; допущено серйозну помилку

ЗАДОВІЛЬНО	D	61-70	«Задовільно» – виконане завдання, відповідь виявили прогалини у знаннях; допущено ряд серйозних помилок
	E	50-60	«Достатньо» – виконання задовольняє мінімальним критеріям
НЕЗАДОВІЛЬНО	FX	30-49	«Незадовільно» з можливістю повторного складання
	F	1-29	«Незадовільно» з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

МОЇ БАЛИ:

(впиши бали, які вдалося набрати тобі)

Змістові модулі	ІНДЗ	Екзамен	Сума
Модуль 5			

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Загальне уявлення про особистість. Індивід і індивідуальність.
2. Активність особистості та її джерела.
3. Взаємозв’язок соціального і біологічного в особистості.
4. Питання про участь біологічних детермінант у формуванні особистості з точки зору представників провідних вітчизняних психологічних шкіл (К. К. Платонов, А. В. Петровський, Б. Г. Ананьєв і ін.).
5. Співвідношення понять індивід, особистість, індивідуальність.
6. Підходи до вивчення рушійних сил розвитку особистості.
7. Самосвідомість та самооцінка особистості. Форми прояву самосвідомості.
8. Саморегуляція особистості, шляхи її становлення.
9. Соціальна ситуація розвитку та її місце в становленні особистості.
10. Динамічна структура особистості за В. В. Шпалінським.
11. Захисні механізми особистості та їх роль в регуляції поведінки.
12. Теоретично-експериментальні підходи до вивчення особистості.
13. Триєдина структура особистості в роботах З. Фрейда.
14. Класифікація теорій особистості.
15. Системний підхід до вивчення особистості (О. М. Леонтєв).
16. Вікові періодизації розвитку особистості.
17. Структура особистості. Характеристика основних компонентів.
18. Структурний підхід до вивчення особистості (К. К. Платонов).
19. Структурна теорія рис особистості в теорії Р. Кеттелла.
20. Гуманістичні теорії особистості (А. Маслоу).
21. Феноменологічний напрям в теорії особистості (К. Роджерс).

22. Диспозиційна концепція особистості за В. О. Ядовим.
23. Поняття соціалізації особистості. Механізми соціалізації. Поняття про психосоціальні кризи.
24. Теорії мотивації: теорії інстинктів, теорії потреб, теорії навчання, гуманістичні та когнітивні теорії.
25. Потреби як енергетична зарядженість, спрямованість і стійкість поведінки особистості. Види потреб.
26. Розуміння мотивації і мотиву в психологічній науці.
27. Психологія мотиву. Види мотивів (зовнішня і внутрішня мотивація, процесуально-змістовні мотиви, за змістом діяльності й ін.).
28. Функції мотивації.
29. Особливості мотиваційної сфери людини. Структура мотиваційної сфери.
30. Якісні особливості мотиваційної сфери (розвиненість, гнучкість, впорядкованість).
31. Будова мотиваційного процесу. Чинники, що блокують активність і мотивацію.
32. Особливості мотивації діяльності (закони Йеркса—Додсона, Ван-дер-Меєра, «ефект Зейгарник»).
33. Основні підходи до проблеми спрямованості. Типи спрямованості.
34. Мотивована поведінка як характеристика особистості (мотивація досягнення, або мотивація уникнення невдачі; мотив влади; альтруїзм; агресивні мотиви поведінки й ін.).
35. Агресія і агресивність їх основні причини. Напрямки у вивченні мотивації агресивної поведінки: теорія потягів, фрустраційна теорія, теорія соціального навчання.
36. Основні форми агресивної поведінки.
37. Чинники та умови формування агресивної поведінки особистості.
38. Вікові та індивідуальні особливості формування агресивної поведінки.
39. Роль сім'ї у формуванні моделі агресивної поведінки дітей.
40. Природа здібностей людини. Теорії здібностей.
41. Характеристика спеціальних здібностей (педагогічних, математичних, музичних, лінгвістичних).
42. Здібність як психологічне поняття. Відмінності здібностей від звань, умінь і навичок.
43. Класифікація здібностей.
44. Загальна структура здібностей.
45. Рівні розвитку здібностей.
46. Різниця між поняттями «здібності», «обдарованість», «талант» і «геніальність»?
47. Рівні прояву здібностей.
48. Діагностика здібностей (інтелекту).
49. Структура інтелекту (Ч.Спірмен, Л.Л.Терстоун, Г.Айзенк, Р.Кеттелл, Ф.Вернон і ін.).

50. Розвиток інтелекту. Фактори, що впливають на розвиток інтелекту.
51. Типологія здібностей.
52. Розуміння обдарованості в психологічній науці. Види обдарованості.
53. Обдарованість як рівень розвитку здібностей. Структура та компоненти творчої обдарованості.
54. Загальне уявлення про темперамент.
55. Історія вчення про темперамент (гуморальна, соматична, нервова теорії).
56. Конституціональні типології темпераменту (О. О. Богомолець, Дж. Таннер, Е. Кречмер).
57. Конституціональні типології темпераменту: концепція соматотипії У. Шелдона.
58. Психологічна характеристика класичних типів темпераменту.
59. Темперамент і діяльність.
60. Темперамент і характер (основні підходи).
61. Зв'язок темпераменту та типу вищої нервової діяльності (І.П. Павлов).
62. Новітні теорії темпераменту (В.М. Русалов, Я. Стреляу).
63. Характеристика основних властивостей темпераменту (сила, врівноваженість, рухливість).
64. Характеристика властивостей темпераменту (активність, реактивність, сенситивність, пластичність, екстраверсія, емоційність, тривожність і ін.).
65. Основні принципи сучасної теорії темпераменту.
66. Загальне поняття характеру. Виразні ознаки характеру.
67. Історія вчення про характер.
68. Природа характеру, фізіологічні основи характеру.
69. Структура характеру.
70. Властивості характеру та їх змістовна характеристика.
71. Типологія характеру в роботах закордонних авторів: соціальна типологія характеру Е. Фрома; екстраверт-інтроверт К. Г. Юнга.
72. Основні риси типового характеру.
73. Формування характеру. Чинники які впливають на формування характеру.
74. Визначення поняття акцентуація характеру. Основні типи акцентуацій (за К. Леонгардом, А. Е. Лічко).